

مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران

مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران

اپیدمی کرونا و ریسک تامین مالی شهرداری
چارچوبی برای سیاستگذاری شهری
(گزارش اول)

معاونت مطالعات امور اجتماعی و اقتصادی

مدیریت مطالعات مالی و اقتصاد شهری

اسفند ۱۳۹۸

فهرست مطالب

۲	مقدمه
۳	خصوصیات اقتصادی کرونا: .....
۳	شوک منفی عرضه و تقاضا: .....
۳	کرونا هم جمعیت بیمار و هم جمعیت سالم را از چرخه بازار کار خارج می کند.....
۳	تأثیر بر اقتصاد خانوار، بنگاه و اقتصاد کلان .....
۳	پیش بینی صندوق بین المللی پول از اقتصاد جهانی بعد از شیوع کرونا .....
۴	کاهش قابل توجه تجارت جهانی تا توقف گردشگری .....
۵	کرونا و اقتصاد ایران .....
۵	آسیب پذیری خانوارها .....
۵	آسیب پذیری بنگاه ها .....
۵	آسیب پذیری حاکمیت ملی .....
۷	اپیدمی کرونا و مشکل تامین مالی شهرداری تهران .....
۸	اپیدمی کرونا و نااطیمانی در وصول منابع درآمدی .....
۸	اپیدمی کرونا و بار هزینه ای بر شهرداری تهران .....
۹	پیشنهادهای سیاستی مقابله با آثار کرونا در شهردار تهران .....
۱۱	نتیجه گیری .....
۱۲	منابع و مأخذ .....

اپیدمی کرونا و ریسک تامین مالی شهرداری چارچوبی برای سیاستگذاری شهری

مقدمه

ویروس کرونا^۱، جدای از گرفتن جان انسانها، در کشورهای مختلف اقتصاد جهانی از آسیای جنوب شرقی، خاورمیانه تا قلب اروپا و آمریکا و استرالیا و آفریقا را درگیر خود کرده است. امروز اقتصاد بسیاری از کشورها به صورت مستقیم و غیرمستقیم تحت تاثیر قرار گرفته است. هم اکنون با کاهش تقاضا به خصوص در اقتصاد چین، قیمت نفت به شدت کاهش یافته و هر بشکه نفت به زیر ۵۰ دلار سقوط کرده است. برخی تحلیل گران معتقدند در صورت تداوم این شرایط احتمال کاهش بیشتر قیمت نفت حتی تا ۳۰ دلار نیز وجود دارد.

شوک همه گیری این ویروس ابتدا غول اقتصاد جهانی یعنی چین را به زانو درآورد. در حال حاضر بسیاری کارخانجات در کشور چین به حالت تعطیل یا نیمه تعطیل درآمده اند. گردشگری که یک دهم کل اقتصاد چین را تشکیل می دهد، با افت سنگین مواجه شده و با تداوم این روند به نظر می رسد میلیاردها دلار به اقتصاد چین خسارت وارد شود. برآوردهای اولیه نشان می دهد، تنها در ۲ ماهه ابتدایی سال جاری میلادی حدود ۱۸۵ میلیارد دلار به اقتصاد چین خسارت وارد شده است.

ژاپن، سومین اقتصاد بزرگ دنیا در سه ماهه پایانی ۲۰۱۹ پس از از بین رفتن تأثیر افزایش مالیات فروش و یک توفان قدرتمند ۱،۶ درصد کوچک تر شد. این بزرگترین رکود نسبت به سه ماهه قبل از آن از سال ۲۰۱۴ تا حالا بود.

هنگ کنگ هم وارد رکود شده و سنگاپور هم به زودی همین سرنوشت را پیدا می کند. تولید ناخالص داخلی در سه ماهه پایانی ۲۰۱۹ در اندونزی به پایین ترین حد طی سه سال گذشته رسیده و مالزی کمترین تولید ناخالص داخلی را طی یک دهه گذشته داشت.

آلمان، بزرگترین اقتصاد اروپا هم درست قبل از شیوع ویروس کرونا به خاطر کاهش فعالیت کارخانه های این کشور وارد رکود شده بود. شاخص حساسیت اقتصادی در آلمان در ماه فوریه به شدت پایین آمده است که نشان دهنده ترس از ضربه خوردن اقتصاد جهان از ویروس کرونا است.

۱-COVID ۱۹

خصوصیات اقتصادی کرونا:

برخلاف بسیاری از بحران‌ها گسترش کرونا هم باعث "شوک منفی عرضه" و هم "شوک منفی تقاضا" است.

شوک منفی عرضه و تقاضا:

شوک منفی عرضه، ناشی از فروریختن یا افت ظرفیت زنجیره تامین و کاهش بهره‌وری داخلی خود بنگاه‌ها است و شوک منفی تقاضا، ناشی از موج‌های مختلف کاهش خرید مشتریان

کرونا هم جمعیت بیمار و هم جمعیت سالم را از چرخه بازار کار خارج می‌کند.

کرونا نه تنها جمعیت بیمار بلکه جمعیت سالم را هم از چرخه بازار کار خارج می‌کند. لذا ظرفیت جامعه برای تولید کالاهای اساسی، خدمات درمانی، ارائه خدمات کلیدی و کمک‌رسانی به شدت پایین می‌آید.

تأثیر بر اقتصاد خانوار، بنگاه و اقتصاد کلان

جمعیت بیمار به صورت نمایی رشد می‌کند. آمارهای چند هفته قبل لزوماً تخمین‌گر خوبی از اتفاقات پیش‌رو نیست. لذا اطلاعات ما از عملکرد ویروس کرونا و تأثیر آن بر اقتصاد هنوز محدود است و در نتیجه باید تحلیل‌ها را با احتیاط لازم تفسیر کرد. اما آنچه مسلم است تأثیر اپیدمی این ویروس بر اقتصاد جامعه است که در سه سطح زیر قابل ذکر است:

سطح خانوار: تأثیر کرونا بر سلامت و عرضه نیروی کار، درآمد و سبب مصرف خانوارها

سطح بنگاه‌ها: تأثیر کرونا بر تقاضای محصول نهایی و عرضه عوامل تولید بنگاه‌ها

سطح اقتصاد کلان: تأثیر کرونا بر مخارج و منابع دولت‌ها، تراز جاری (تجارت خارجی و متغیبهای اقتصاد کلان)

پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول از اقتصاد جهانی بعد از شیوع کرونا

گزارش‌های منتشر شده از سوی بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول، موید افت سنگین شاخص‌های اقتصادی است. احتمالاً رشد اقتصاد چین در سال جاری میلادی تا ۵٫۶ درصد کاهش می‌دهد که ۰٫۴ درصد کمتر از دورنمای ماه ژانویه است. این ویروس همچنین ۰٫۱ درصد از رشد اقتصاد جهان را کم می‌کند. رئیس صندوق بین‌المللی پول، آینده وحشتناک‌تری را پیش‌بینی می‌کند.

پیش از این صندوق بین‌المللی پول هزینه ناشی از انتشار ویروس کرونا روی اقتصاد دنیا را برابر با ۱٫۱ هزار میلیارد دلار اعلام کرده بود ولی با توجه به افزایش شیوع این بیماری به خصوص در کشورهای خاورمیانه، پیش‌بینی‌های تازه‌ای ارائه شده است. بر طبق این برآوردهای تازه در

نتیجه انتشار ویروس کرونا اقتصاد دنیا بالغ بر ۱,۹ هزار میلیارد دلار متضرر می شود، صندوق بین المللی پول با هشدار در مورد شیوع سریع این ویروس در دنیا یادآوری می کند اقتصاد دنیا با چالشی بسیار جدی روبرو است و به نظر می رسد مداخلات بانکهای مرکزی و تزریق به اقتصاد برای حمایت از اقتصاد دنیا در شرایط فعلی ضروری است.

بعلاوه با دامنه دار شدن شیوع این ویروس سطح افزایش قیمت ها بیش از این به اقتصاد جهانی آسیب وارد کند. با گسترش اخبار منفی کرونا، موضوع افزایش ۲۵ برابری قیمت ماسک در آمریکا با شیوع ویروس کرونا بسیار قابل توجه است. با افزایش سرسام آور قیمت اقلام ضروری مقابله با این ویروس در اروپا، آسیا و بخصوص کشورهای درگیر، و دامنه دار شدن شیوع این ویروس سطح افزایش قیمت ها بیش از این به اقتصاد جهانی آسیب وارد کند و از این منظر افزایش تورم جهانی دور از انتظار نیست.

کاهش قابل توجه تجارت جهانی تا توقف گردشگری

بخشهای مختلف اقتصادی مثل گردشگری، صنعت هواپیمایی، خودروسازی، صادرات و واردات و بسیاری از بخشهای موثر اقتصاد تحت تاثیر کرونا قرار گرفته اند. تنها در یک هفته گذشته ۲۰۰ میلیون دلار به صنعت توریسم ایتالیا خسارت وارد شده است. دولت ایتالیا اعتقاد دارد اگر این وضعیت تا یک ماه آینده نیز ادامه داشته باشد ۵,۷ میلیارد دلار به اقتصاد ایتالیا خسارت وارد می شود. به این ترتیب این کشور تصمیم گرفته است ۳,۶ میلیارد دلار برای مقابله با آثار اقتصادی کرونا اختصاص داده است. این درحالی است که فعالان اقتصادی ایتالیایی این رقم را به شدت ناکافی ارزیابی کرده اند.

سازمان بین المللی حمل و نقل هوایی یا (IATA) به تازگی در خصوص تاثیرات منفی و شدید شیوع گسترده ویروس کرونا بر درآمدزایی خطوط هوایی فعال در سراسر جهان هشدار داده است. این سازمان بین المللی اعلام کرده که این ویروس ۲۹ میلیارد دلار از درآمدزایی شرکت های هواپیمایی فعال در کشورهای مختلف جهان علی الخصوص ایرلاین های چینی را کاهش خواهد داد.

با تداوم همه گیری بیماری کووید ۱۹ در سال ۲۰۲۰ خسارتهای سنگینی به خصوص در حوزه توریسم به اقتصاد کشورهای آسیایی وارد خواهد شد. حدود ۱۱ درصد اقتصاد چین به توریسم وابسته است و با وضعیت موجود به نظر می رسد تنها در آسیا خسارت ۱۱۵ میلیارد دلاری به اقتصاد این کشورها وارد شود.

کرونا و اقتصاد ایران

متأسفانه به دلیل عملکرد ضعیف اقتصاد ایران از سال ۱۳۸۷ تاکنون، بحران‌های متعددی و تلخی که جامعه ایران از سرگذرانده و رکود تورمی موجود، کرونا در بدترین شرایط تاریخی ممکن برای اقتصاد و جامعه ایران (شاید پس از شروع جنگ تحمیلی) رخ داده است.

ویروس کرونا در ایران علاوه بر تهدید سلامت جامعه، زیان‌های اقتصادی بسیاری برای مردم به وجود آورده است. از جمله این تبعات می‌توان به التهابات در بازار ارز و طلا، اعمال محدودیت از طرف کشورهای همسایه برای واردات کالاها از ایران و تعطیلی بسیاری از کسب‌وکارها که ضررهای جبران‌ناپذیری برای صاحبان آنها به همراه داشته، اشاره کرد. با توجه به ساختار اقتصادی کشور (نمودار شماره یک) اثر اقتصادی این ویروس بر خانوارها، بنگاه‌ها و حاکمیت قابل توجه خواهد بود که در زیر به آن اشاره می‌شود.

نمودار ۱- ساختار اقتصاد کلان کشور

لطفا بخوانید!

آسیب پذیری خانوارها به دلیل:

- سطح پایین پس انداز احتیاطی خانوارها
- درصد پایین پوشش بیمه‌ای و نیاز بخش بزرگی از جمعیت به کار روزمره

آسیب پذیری بنگاه‌ها به دلیل:

- کم بودن نقدینگی و منابع مازاد بنگاه‌ها
- نزدیک به تعطیلات نوروز که اوج سطح موجودی بنگاه‌ها است

آسیب پذیری حاکمیت ملی به دلیل:

- اتکای بخشی از درآمدهای ارزی کشور به توریسم منطقه‌ای

- محدودیت شدید منابع بودجه ای دولت
  - بحران و محدودیت های شدید در نهادهای بیمه ای
  - محدودیت واردات و درآمدهای ارزی به دلیل تحریم ها
  - پایین بودن سرمایه اجتماعی/نمادین و قدرت بوروکراسی حاکمیت
- درحالی که صندوق بین المللی پول برآورد کرده بود که اقتصاد ایران در سال ۲۰۱۹ حدود ۹.۵ درصد کوچک شده، اما به لطف رونق تولید، بخش های غیرنفتی در ایران در سه ماهه پایانی سال میلادی، ۰.۹ درصد رشد کردند. صادرات غیرنفتی ایران در سال ۲۰۱۹، به طور متوسط به ماهانه ۳.۵ میلیارد دلار رسید. درحالی که صادرات ماهانه ایران به عراق طی این مدت، ۶۵۰ میلیون دلار بوده، صادرات به کشور ترکیه به طور میانگین حدود ۴۰۰ میلیون دلار گزارش شده است. حالا اما با شیوع ویروس کرونا در ایران و بسته شدن مرزها، بازار محصولات غیرنفتی ایران و صادرات به کشورهای همسایه تحت الشعاع قرار گرفته است.
- حتی علی رغم نرخ تورم ۴۰ درصدی، در طول سال گذشته میزان مصرف به شکل چشم گیری پایدار بوده است. تجار ایرانی همواره بر روی فروش محصولاتشان پیش از تعطیلات نوروزی حساب می کردند. امسال اما با خانه نشین شدن مردم، میزان مصرف مانند سال های گذشته نخواهد بود. گزارش ها نشان می دهد، تقاضا برای قالیشویی، ۴۰ درصد کاهش یافته است. خسارت های اقتصادی اخیر، انتقادهای شدیدی را از سوی مدیران کسب و کارها و اقتصاددانان متوجه مسئولان کرده است.
- بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کشور هم شان می دهد به رغم وجود راهکارهای متعدد و عملیاتی برای کاهش وابستگی مستقیم بودجه به نفت (که هدف اصلی اصلاح ساختاری بودجه عنوان شده است) و تهیه بسته سیاستی نسبتاً مناسب در این باره در سازمان برنامه و بودجه، ولی در عمل در لایحه بودجه جز در چند مورد محدود عملاً بسیاری از اصلاحات، مورد توجه قرار نگرفته است.^۲
- بعلاوه در کنار ریسک های مرسوم و ریسک های ناشی از تحریم، ریسک اپیدمی کرونا در بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور مغفول مانده است.
- علی رغم ایرادات اساسی موجود در بودجه سال ۹۹ کل کشور، اما این بودجه نه تنها در برنامه ریزی برای پوشش ریسک بلند مدت تحریم ها فاقد آینده نگری است! در خصوص ریسک های

^۲ - مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی - بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور (کلیات بودجه) ۱۳۹۸/۹/۱۸

موجود در اقتصاد کشور و بخصوص ریسک های مربوط به واکنش اقتصاد جهان به ویروس کرونا، در خصوص ریسک اپیدمی ویروس کرونا^۲ بر اقتصاد ایران نیز هیچ تصویری ندارد.

اپیدمی کرونا و مشکل تامین مالی شهرداری تهران

شهرداری تهران به عنوان بزرگترین نهاد محلی و متولی مدیریت خدمات و زیرساختهای شهری در محدوده ۸۰۰ کیلومتر مربعی شهر تهران، برای جمعیتی بالغ بر ۱۰ میلیون نفر (جمعیتی که روزانه از سرانه خدمات شهرداری منتفع می شوند)، خدمات متعددی را ارائه می دهد، که با انتشار ویروس کرونا به نظر می رسد هزینه های تحمیلی بر مدیریت شهری قابل ملاحظه باشد، بعلاوه تحقق منابع مالی سال جاری و منابع درآمدی پیش بینی شده در بودجه سال ۱۳۹۹ شهرداری تهران نیز متاثر از اپیدمی کرونا خواهد بود:

به موضوعات اساسی زیر در حوزه اقتصادشهری که تحت تاثیر کرونا قرار گرفته اند توجه کنید:

۱- شیوع کرونا، برخی از کسب و کارها، مانند سالن های سینما، کنسرت، تئاتر و حتی هتل ها در برخی استان های کشور، به کلی تعطیل کرده است. تعطیلی این کسب و کارها، ضرر بسیاری برای صاحبان آنها به همراه داشته است.

۲- برخی دیگر از کسب و کارها، مانند رستوران ها، آژانس ها، کافی شاپ ها و... نیز بعد از شیوع کرونا، وضع شان کساد شده است. مشتریان این کسب و کارها به شدت کاهش یافته و آنها بخش بزرگی از فروش خود را از دست داده اند

۳- صنعت گردشگری کشور نیز به سبب شیوع کرونا آسیب بسیاری دیده است اما باید گفت که اگر بحران کرونا طولانی شود، خسارت های ناشی از آن نیز به صورت تصاعدی افزایش خواهد یافت و حتی برخی از کسب و کارهای خرد را به تعطیلی خواهد کشاند.

بررسی ساختار بودجه شهرداری تهران نشان می دهد، مهمترین اقلام درآمدی شهرداری به ترتیب اهمیت و سهم از کل عبارتند از:

۱. عوارض (مالیات های محلی)
۲. مالیات مشترک (عوارض توام با مالیات بر ارزش افزوده)
۳. بهای خدمات
۴. استقراض (انتشار اوراق مشارکت یا دریافت وام از افراد حقیقی و حقوقی بخش خصوصی)

---

^۲ - به نقل از راشاتودی، نخست وزیر جدید روسیه، میخائیل میشوستین، از دولت خواست در تنظیم برنامه جدید بودجه، هم ریسک بلند مدت تحریم ها و هم ریسک اپیدمی ویروس کرونا را لحاظ کنند.

۵. کمک‌ها و اعتبارات دریافتی از دولت

این منابع درآمدی حسب قانون از حوزه های مختلف اقتصادی شهر وصول می شود تا برای تامین خدمات قابل ارائه توسط شهرداری از قبیل؛ مدیریت پسماند(رفت روب، جمع آوری، حمل و دفع زباله) ، حمل و نقل عمومی و تعمیر و نگهداری زیرساختهای شهری، فضای سبز هزینه شود، در پرداخت این هزینه هم خانوارهای ساکن دائم در شهر، و هم استفاده کنندگان از خدمات شهری خاص، هم بنکاه ها اقتصادی کوچک، متوسط و بزرگ، و هم حاکمیت سهیم هستند. بعلاوه بیان شد که شیوع کرونا، برخی از کسب و کارهای خرد را به تعطیلی کشانده و تعطیلی این کسب و کارها، ضرر بسیاری برای صاحبان آنها به همراه داشته است. و این ضررها نیز آثار پرداختی صاحبان کسب و کارها به دولت مرکزی در قالب مالیات و شهرداریها در قالب عوارض و بهای خدمات را با چالش مواجه می کند.

اپیدمی کرونا و ناپایمانی در وصول منابع درآمدی

همانطوری که بیان شد تحقق منابع درآمدی شهرداری رابطه مستقیم با تمایل و توانایی پرداخت کنندگان عوارض و بهای خدمات دارد، اگر پرداخت کنندگان از درآمد کافی برخوردار باشند تمایل به پرداخت مطالبات شهرداری را دارند و هم توان پرداخت آنها، و هم تمایل به استفاده از خدمات خاص مثل رونق ساخت و ساز. بعلاوه با توجه به بار هزینه گزاف اپیدمی کرونا بر دولت احتمال کاهش پرداختهای دولت به شهرداری در اواخر امسال و اوایل سال آتی پیش بین می شود.

توجه کنید

این قسمت را بخوانید!؟

کرونا باعث می شود در حوزه اقتصاد شهری:

- شهروندان امکان حضور در بازار کار(موقت یا دائمی) را از دست بدهند.
- رکود موقت در کسب و کارها و کاهش درآمد خانوارها
- کاهش پرداخت های دولت به شهرداری

اپیدمی کرونا و بار هزینه ای بر شهرداری تهران

براساس آمار جهانی دو درصد از میتلایان به این ویروس جان خود را از دست می دهند، لذا از جمعیت ثابت شهر تهران احتمال مرگ ۲۰۰۰ نفر تاکنون محتمل است.

کرونا باعث:

- تحمیل هزینه اضافی برای پیشگیری و ضد عفونی سطح شهر.
- افزایش هزینه شهرداری برای مراقیتهای بهداشتی حمل و نقل عمومی می شود.

به خوبی بخوانید

تنها متولی ارائه خدمات کفن و دفن، شهرداری تهران است، لذا آثار مستقیم هزینه های ناشی از کفن و دفن، هم بر محل دفن و هم بر همراهان متوفی و هم بر کارکنان و متولیان خدمات کفن دفن قابل توجه است.

هزینه تحمیلی بر نظافت معابر، جمع آوری و تفکیک زباله های آلوده، تامین خدمات حمل و نقل (اتوبوسرانی، مترو و تاکسی) و هزینه ضد عفونی وسایل حمل و نقل و سطح شهر برای شهرداری تهران قابل توجه خواهد بود.

و به این دو باید هزینه های مربوط به مرخصی اجباری کارکنان و عدم امکان جایگزین برای آنها را هم اضافه کرد.

بررسی های انجام شده نشان می دهد بخش عمده ای از درآمدهای پایدار شهرداری همچون درآمدهای ناشی از عوارض نوسازی، عوارض کسب و پیشه، بهای خدمات مدیریت پسماند و همچنین تمایل به دریافت پروانه های ساختمانی و کسب در آخرین ماه های سال محقق می شود و حتی پرداخت های دولت از سهم شهرداری از عوارض ناشی از مالیات بر ارزش افزوده نیز به دلیل بستن حسابهای مالیاتی کسب و کارها در اسفند ماه وصول می شود.

اما تجربه وصول درآمد در اسفندماه نشان می دهد که منابع درآمدی مود انتظار شهرداری تهران در این ماه محقق نشده است.

بعلاوه افزایش بودجه شهرداری تهران در سال ۱۳۹۹ فارغ از تحقق پذیری و ابزارهای لازم برای تحقق آن، نشان می دهد در تدوین شاخصهای کلیدی بودجه نه تنها ریسکهای قبلی و ریسکهای مربوط به تحریمها دیده نشده است بلکه ریسکهای مربوط به واکنش اقتصاد جهان و اقتصاد ایران به ویروس کرونا نیز دیده نشده است.

پیشنهادهای سیاستی مقابله با آثار کرونا در شهردار تهران

با توجه به شرایط موجود و پیش بینی تداوم اپیدمی کرونا حداقل تا سه ماه اول سال ۱۳۹۹، تحقق منابع مالی پیش بین شده در بودجه سال ۱۳۹۹ شهرداری در حاله ای از ابهام است، لذا ضرورت دارد مدیریت شهری قبل از اجرای بودجه در خصوص ثبات مالی شهرداری، و تامین مالی پایدار اقدامات زیر را در اولویت قرار دهد:

توجه کنید

۱- نادیده گرفتن ریسک های زیر در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ شهرداری فرضیه

عدم تحقق منابع مالی شهرداری را دامن زده است:

- ریسک اعتباری،
- ریسک اقتصاد کلان (شامل تورم، کسری تراز پرداختها و کسری بودجه کشور و عدم تحقق منابع مالی پیش بینی شده)،
- ریسک بازار و نقدینگی (کاهش اعتماد مصرف کنندگان و کاهش اعتبارات بانکی)،
- ریسک پولی و مالی،
- درجه ریسک پذیری یا ریسک گریزی (به تعویق انداختن پروژه های سرمایه گذاری).
- ریسک اپیدمی کرونا

۲- اپیدمی کرونا باعث شده است تا پرداخت کنندگان عوارض و بهای خدمات

شهری و به عبارتی منابع اصلی تامین مالی خدمات شهری به شرح زیر دچار آسیب می شوند، لذا توجه به ریسک کرونا در بودجه سال آینده ضروری است زیرا تامین مالی نگهداشت و خدمات ضروری شهر با چالش مواجه می شود:

- کرونا باعث شده است تا بسیاری از شهروندان امکان حضور در بازار کار (موقت یا دائمی) را از دست بدهند،
- کرونا باعث رکود موقت کسب و کار و کم شدن درآمد خانوارها خواهد شد.
- کرونا باعث افزایش هزینه های دولت شده و این موضوع کاهش پرداخت های موظفی دولت به شهرداری را در پی خواهد داشت.

۳- پیش بینی می شود سیاستهای احتمالی دولت برای مقابله با اپیدمی کرونا به

شرح زیر بر نظام مالی شهرداری تهران آثار منفی تحمیل نماید:

- احتمال کاهش مصرف بنزین داخلی و تبع آن باعث کاهش حجم یارانه پرداختی دولت به دهک های پایین جامعه نیز خواهد شد. در این صورت منابع درآمدی شهرداری ناشی از عوارض بنزین کم می شود.
- اثر منفی بر بازارهای پولی و نظام بانکی می شود احتمال استقراض از این نظام برای شهرداری مشکل خواهد بود.
- دولت به حمایت های سمت عرضه (تولید کنندگان) بپردازد یعنی مالیاتها را کاهش دهد، این یعنی دست یازی دولت به منابع مالی شهرداری که به امانت نزد دولت

است مثل مالیات بر ارزش افزوده، عوارض سوخت، کمک به حمل و نقل عمومی و ریلی و نتیجه آن فشار بیشتر بر بودجه شهرداری.

نتیجه گیری

با توجه به روابط بین تامین کنندگان مالی شهرداری تهران و سهم درآمدهای ناشی از این منابع در بودجه شهرداری تهران- جدول شماره یک(۱)- پیش بین می شود بودجه سال آتی شهرداری حداکثر ۵۰ درصد محقق شود و در خوش بینانه ترین حالت، عدم تحقق منابع مالی ناشی از بودجه باعث هدایت شهرداری به سمت انتشار اوراق بدهی گسترده خواهد شد و این به معنی افزایش بدهی های انباشته شهرداری.

لذا شایسته است مدیریت شهری تهران در این شرایط به مدیریت تصمیم گیری کارشناسی روی آورده و در مورد اولویت ها برای مصرف منابع تصمیم بگیرد و در خصوص ابزارهای تحقق تامین مالی نیز به سرعت آسیب شناسی نماید.

جدو شماره(۱)- پیش بینی تحقق پذیری بودجه سال ۱۳۹۹ شهرداری با ریسک کرونا

منبع درآمدی شهرداری	سهم تقریبی در بودجه	منبع تامین درآمد	تحقق پذیری
عوارض(مالیات های محلی) وصولی توسط شهرداری	حدود ۶۵ درصد	بنگاه ها، خانوارها،	۴۰ درصد
بهای خدمات	۳ درصد	بنگاه ها، خانوارها،	۰٫۵ درصد
مالیات مشترک(عوارض توام با مالیات بر ارزش افزوده)	۲۰ درصد	وصولی توسط دولت (سازمان امور مالیاتی)	۱۰ درصد
کمک ها و اعتبارات دریافتی از دولت (کمک به حمل و نقل عمومی)	۵ درصد	تابع منابع بودجه ای دولت	
استقراض(انتشار اوراق مشارکت یا دریافت وام از افراد حقیقی و حقوقی بخش خصوصی) و فروش دارایی ها	۷ درصد	نظام بانکی	تابع ریسک اعتباری شهرداری و توان و تمایل نظام بانکی

جدول بالا را به خوبی مطالعه کنید
روابط متقابل منابع درآمدی شهرداری و تامین کنندگان آن

منابع و مأخذ

۱. The Global Economic Impacts of COVID-۱۹, www.csis.org/analysis/global-economic-impacts-covid-۱۹
۲. Warwick McKibbin's ,What are the possible economic effects of COVID-۱۹ on the world economy? March ۶, ۲۰۲۰

۳. لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ شهرداری تهران

۴. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی - بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور (کلیات بودجه) ۱۳۹۸/۹/۱۸